

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Єгорова О.М.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Досліджено концептуальні теоретичні засади методики оцінки ефективності інвестиційної діяльності торговельного підприємства. Проведений методологічний аналіз методів, принципів, показників оцінки ефективності інвестиційних проектів, їх видів, надасть можливість збільшити об'єктивність та результативність щодо прийняття проектних рішень для здійснення інвестиційної діяльності. Розглянуті види ефективності оцінки інвестиційної діяльності, їх призначення та критерії здійснення допоможуть в реалізації майбутніх стратегічних завдань. Запропонована інвестиційна модель при виконанні оцінки ефективності інвестиційної діяльності для отримання результативності від вкладення інвестицій в проект, враховуючи різні фактори впливу на отримання доходу або досягнення визначеної місії.

Ключові слова: методика, оцінка, інвестиції, підприємство, ефективність, інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми. Інвестиційна діяльність в процесі євроінтеграційних умов країни завжди перебуває в центрі уваги економічної науки, оскільки є вагомим чинником економічного зростання держави. Новий ефективний процес інвестування включає фінансово-економічну оцінку інвестиційної діяльності підприємства, яка відіграє важливу роль при обґрунтуванні можливих об'єктів інвестування. При виборі методу оцінки ефективності інвестицій, які вкладаються в проекти на європейських ринкових умовах невизначеності та нестабільності, необхідна акомодация до перспективних майбутніх результатів, через креативні зміни в цілях, вартості, конкуренції, безпеці та інноваційних технологіях. Тому дослідження методичних засад оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства є досить актуальним. Від того наскільки всебічно, різнопланово проведена оцінка, залежать варіанти альтернативного використання вкладеного капіталу, терміни його повернення, надходження додаткового доходу, з метою досягнення соціально-економічного ефекту в майбутньому періоду.

Від результативної інвестиційної діяльності підприємства залежить максимальне задоволення потреб споживачів, одержання на цій основі максимального прибутку, що вимагає теоретичного

обґрунтування й застосування наукових методологічних та методичних підходів до її ефективної оцінки. Оскільки управління інвестиціями передбачає такі дії, які б дозволили компенсувати відхилення одних факторів іншими та забезпечити досягнення мети інвестування, то для цього необхідні такі методи, що дозволяли б оцінити вплив можливих відхилень чинників інвестицій та визначити вагоме значення цих відхилень на узагальнених показниках ефективності інвестицій.

Отже, забезпечити динамічний розвиток торговельних підприємств можливо за допомогою поставленої оптимальної стратегії фінансування інвестиційних програм та розробки обґрунтованої методики оцінки ефективності, з урахування сучасних факторів ризику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цінні інформаційні ресурси з доцільності інвестиційної діяльності, особливості підвищення її ефективності досліджували різні науковці, зокрема В. Беренс, А.І. Афонічкін [1], Я.Д. Качмарик, П.О. Куцик, Р.Л. Лупак, І.М. Боярко, Л.Л. Гриценко [2], Н.Я. Боліновська, Л.Л. Ковальська, О.Ю. Речун, Романова Т.В., Кучер Я.В. [3], М.Л. Гончаренко, В.М. Борнос, І.Д. Скляр, І.М. Кубушко, Т.А. Васильєва, С.В. Леонов.

Проблемами пріоритетних напрямків інвестування та методів оцінювання інвестиційних рі-

шень займалися такі науковці, як Л.І. Юзвович, М.І. Крупка, Н.Б. Демчишак [4], Д.В. Воловик, Н.І. Демчук [5], А.Ф. Гойко та інші, але в методичному забезпеченні аналізу даного матеріалу є певні моменти, які потребують пошуку новітніх підходів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри велику кількість наукових досліджень та всебічного розгляду методичного засади оцінки ефективніших інвестиційних рішень, прогнозованих проектів, джерел фінансування та напрямів активізації інвестиційної діяльності підприємства, недостатньо розглянуті проблеми, пов'язані з результативним залученням грошових потоків в країну.

Мета статті. Метою даної статті є обґрунтування методичних засад оцінки ефективності інвестиційної діяльності торговельного підприємства та розкриття суті методології розрахунків оцінювальних показників, рекомендованих при аналізі ефективності для визначення шляхів ефективної активізації інвестиційної діяльності, розроблення теоретичних та методичних положень, спрямованих на удосконалення методів оцінки інвестицій для ухвалення управлінських рішень на торговельних підприємствах в сучасних євроінтеграційних процесах розвитку економіки держави.

Виклад основного матеріалу. В умовах обмежених інвестиційних ресурсів та мінливості ринкового середовища значно зросла роль оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, розширилося коло його завдань щодо обґрунтування вибору інвестиційних проектів.

Методологічна оцінка інвестиційної діяльності торговельного підприємства має визначати його інвестиційну привабливість, провести аналіз інвестиційних проектів, здійснити ретроспективну оцінку інвестицій. Водночас для ефективного аналізу інвестиційних проектів застосовується перш за все вибраний інвестором метод, що є сукупністю способів практичного і теоретичного засвоєння дійсності [6, с. 164], за допомогою якого можна оцінити, вибрати найоптимальніший проект, надати про нього всебічну та об'єктивну інформацію для прийняття зважених управлінських рішень в контексті фінансового аналізу інвестиційних проектів.

Трактування поняття методології в наукових джерелах наводиться багато, частіше в значенні як система методів та як теорія методу. Методологія визначається сукупністю дослідницьких процедур, техніки та методів, а також способів збору й обробки технічних фінансово-економічних, екологічних і соціальних даних [6, с. 28]. Так під методом розуміють «сукупність прийомів практичного і теоретичного засвоєння дійсності» [7, с. 164] або «основний спосіб збору інформації, її обробки і аналізу кінцевих результатів» [6, с. 31], «спосіб дослідження певної мети» [8, с. 19]. Тоді ми можемо дати власне визначення – інформаційний інструмент, використання якого дає можливість привести до виконання головної місії дослідження об'єкта інвестування.

Якщо методологічний підхід визначає стратегічні процеси майбутнього дослідження, то методологічне узагальнення передбачає або збагачення теоретичної бази науки в певній галузі знань, або концентрований матеріал для прийняття

рішень в управлінській практиці, що є результатом остаточного дослідження. На наш погляд, методологічні засади складаються з визначених принципів відбору інвестиційно значущих інструментів, а також розгляд найбільш вигідних торговельних об'єктів, які більш менш є привабливими для інвестування.

Методики оцінки інвестиційної діяльності та її складових елементів представлені в літературних джерелах різноманітно. Разом з тим в методиках є цілий ряд методологічних упущень, які стали слідством недостатньо достеменних отриманих результатів.

Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова для оцінювання ефективності інвестицій використовує показники, які б задовольняли відповідним вимогам: чиста теперішня вартість проекту повинна бути доданою та більшою, індекс прибутковості повинен бути більшим за одиницю, строк окупності повинен бути коротким до 5 років, а внутрішня норма прибутковості має бути більшою за середньозважену ціну інвестиційних ресурсів [9, с. 331].

Правик Ю.М. [12, с. 205-206], Петухова О.М. [14, с. 131] розподіляє на три види оцінки ефективності інвестицій: фінансову, бюджетну, економічну та на три методи – спрощений, що має істотне відхилення від реальної ефективності, методи дисконтування, які є однією з причин непередбачених збитків компанії або призведених до банкрутства підприємства, методи прямих розрахунків реальної ефективності інвестицій.

Сьогодні всі методи ефективності інвестиційної діяльності базується на простій традиційній схемі: початкові інвестиції при реалізації будь-якого проекту генерують в обсяг грошових потоків CF_1, CF_2, \dots, CF_t . Капітальні вкладення, корисні економічні результати (дохід) можуть виступати у ролі грошового потоку. Інвестиційна діяльність визнається ефективною, якщо цей потік достатній для повернення початкової суми інвестицій та забезпечення необхідної норми дохідності на вкладений капітал [10, с. 33].

Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів більшість авторів [3; 4, с. 255; 11, с. 187; 13, с. 138; 14, с. 132] описують по-різному, але на практиці сьогодні застосовуються дві групи методів оцінки, за допомогою яких і визначають перераховані показники представлені на рис. 1.

Виділені статистичні (що не враховують фактор часу) або традиційні (прості) методи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів, такі як період окупності інвестицій – PP (Payback Period) і коефіцієнт ефективності інвестицій ARR (Accounted Rate of Return), відомі давно й широко використовувалися у вітчизняній та європейській практиці ще до того, як загальне визнання отримала концепція, заснована на дисконтуванні грошових надходжень. Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI) або рентабельності активів є один із основних індикаторів конкурентоспроможності, показує необхідну суму інвестицій витрачених підприємством для отримання однієї грошової одиниці чистого доходу [15, с. 223]. Метод розрахунку приведених витрат використовується для оцінки ефективності тих інвестиційних рішень, які не передбачають одержання доходу за наявності кількох варіантів проекту.

Рис. 1. Методи оцінки ефективності проектно інвестиційної діяльності

Ці розглянуті методи спираються на проектні, планові та фактичні дані про витрати та результати, обумовлені реалізацією інвестиційних проектів в подальшій ефективній інвестиційній діяльності підприємства.

Динамічні (що враховують фактор часу) або методи дисконтування, засновані на дисконтуванні грошових потоків. При використанні цих методів важливою складовою є пошук ставок дисконтування, які дозволяють привести доходи та витрати до значення, наближеним до реальних. Дисконтування являє собою процес перерахунку майбутньої вартості грошового потоку в поточну. При виборі ставки дисконтування треба враховувати інфляційні процеси, вартість всіх джерел для інвестицій та можливі показники ризиків.

При цьому кожний метод ґрунтується на одному й тому ж принципі – завдяки інвестиційним вкладенням торговельне підприємство повинно спрацювати ефективно, тобто отримати максимальний дохід та збільшити власний капітал.

Інвестиційний проект полягає в обґрунтуванні економічної доцільності, обсягу, термінів здійснення інвестицій і містить проектно-кошто-

рисну документацію, розроблену відповідно до законодавства України і затверджених стандартів, а також бізнес-план.

Ефективність інвестиційного проекту відображає відповідність проекту цілям та інтересам його учасників. Оцінка ефективності інвестиційного проекту відповідно до офіційно діючих методичних рекомендацій має ґрунтуватися на певних принципах.

Групування змістовного контенту принципів оцінки ефективності інвестицій та їх розподіл з уточненням вказано в таблиці 1.

З проведеного аналізу [1, с. 298; 4, с. 256; 6, с. 31] визначено, що принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів можуть бути поділені на три структурні групи. До першої відносяться методологічні – найбільш загальні, що становлять концептуальну основу дослідження та не залежать від специфіки майбутнього проекту. Тому пропонуємо включити до перелічених методів, що використовуються на емпіричному рівні дослідження, метод «спостереження» для більш прискіпливого нагляду за прийнятими рішеннями з необхідною гнучкістю за контрольованими показниками інвестиційної діяльності.

Таблиця 1

Принципи оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства

Методологічні	Методичні	Операційні
Вимірювання	Порівняння ситуацій «з проектом» і «без проекту»	Взаємозв'язок параметрів проекту
Порівняння	Унікальність	Моделювання
Корисність	Субоптимізація (suboptimization)	Організаційно-економічний механізм реалізації проекту
Узгодженість інтересів	Некерованість минулого	Багатоетапність оцінки
Платність ресурсів	Динамічність	Інформаційна і методична узгодженість
Максимальний ефект (результативність)	Погодженість	Симпліфікація
Системність	Тимчасова цінність грошей	
Комплексність	Неповнота інформації	
Неспроводність методів	Структура капіталу	
Спостереження	Багатовалютність	
Асиметричність	Фінансування	
Адитивність		
Транзитивність		

Група методичних принципів безпосередньо пов'язані із проектом, його специфікою, економічною і фінансовою привабливістю. На нашу думку необхідно внести до цієї групи метод «фінансування», що становить процес залучення інвестиційних ресурсів з метою фінансування інвестиційної діяльності та має свої відповідні форми вираження.

Отже, сучасні запропоновані методи та принципи оцінки ефективності інвестиційної діяльності, дають можливість приймати достатньо обґрунтовані управлінські рішення з мінімальним рівнем похибки.

Згідно з обґрунтованими теоретичними методичними рекомендаціями [1, с. 258; 10, с. 34; 11, с. 184; 16, с. 82] при оцінці ефективності інвестиційних стратегічних рішень розглядаються види ефективності, які відображені в табл. 2.

Наведені (табл. 2) основні критерії ефективності стратегічних інвестиційних рішень застосовуються для всіх видів ефективності інвестиційних проектів, до екологічного виду можемо додати показник ефективності природоохоронних капіталовкладень, який розраховується як відношення екологічного ефекту до суми природоохоронних капітальних вкладень, здійснюваних в рамках всього механізму управління інвестиційною діяльністю.

При визначенні комерційної, бюджетної, суспільної ефективності діяльності має місце суперечність, які відносяться до однієї групи, а також розбіжність між критеріями, що характеризують різні види ефективності [10, с. 33].

Треба зазначити, що такі ж критерії застосовуються при визначенні ефективності міжнародних інвестиційних проектів, як перш за все співвідношення результатів і витрат, що є досить важливим при залученні в торговельну галузь економіки європейські інвестиції. І.Г. Єгорова, Г.І. Матукува, Я.О. Измайлов, А.В. Куденко, С.І. Мацюра виділяють три критерії ефективності міжнародних інвестицій: фінансово-економічні, нормативні, ресурсні [16, с. 83], які впливають на загальний інвестиційний механізм.

Механізм управління інвестиційною діяльністю підприємства є спосіб управління, послідовність процесів і стадій, відповідних процедур й інструментів; сукупність інституціональних та організаційних структур, комплекс використовуваних ними форм та методів; послідовність застосування різноманітних способів [17, с. 259]. До структури цього механізму входять ринковий механізм саморегулювання та ціноутворення на основі попиту і пропозиції на різних інвестиційних ринках; державне нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності; внутрішній механізм регулювання інвестиційної діяльності; система конкретних методів управління, за допомогою яких передбачається досягнення конкретних результатів інвестиційної діяльності не залежно від джерела інвестування.

Розглянуті вище операційні принципи полегшують процес оцінки з інформаційно-розрахункової точки зору. Зупинимось на моделюванні,

Таблиця 2

Види ефективності при оцінці інвестиційної діяльності підприємства

Вид ефективності інвестиційної діяльності	Призначення	Необхідні критерії здійснення інвестиційної діяльності	Основні критерії ефективності стратегічних інвестиційних рішень	Показники ефективності проекту
1. Комерційна (фінансова)	Визначається при оцінці комерційних проектів співвідношенню фінансових витрат та результатів, які забезпечать необхідну норму прибутковості	Позитивне сальдо накопичених реальних грошей в будь-якому часовому інтервалі, де суб'єкт проекту здійснює та отримує доходи	Чистий дисконтований дохід	Враховують фінансові наслідки реалізації проекту для його безпосередніх учасників
2. Бюджетна	Ефективність інвестиційних стратегічних рішень визначаються з точки зору бюджетів різних рівнів (державного, регіонального, місцевого)	Бюджетний ефект, який використовується для оновлення передбачених в проекті заходів регіональної інвестиційної політики	Індекс прибутковості інвестицій	Враховують фінансові наслідки реалізації проекту для місцевого бюджету
3. Соціальна (суспільно значима, корисна)	Ефективність проекту відображає з точки зору суспільства при цьому передбачається, що суспільство отримає всі результати і понесе всі витрати, пов'язані з реалізацією проекту	Відображення ефективності проекту з точки зору інтересів громадського господарства в цілому, а також суб'єктів здійснення проекту (регіональних організацій, підприємств)	Внутрішня норма прибутковості	Розраховують результати та витрати проекту, які виходять за межі прямих інтересів суб'єктів інвестиційної діяльності
4. Екологічна	Вимірюється результати системи управління навколишнього середовища, пов'язані з контролем організацією екологічних аспектів, основаних на її екологічній інвестиційній політиці, а також на цільових та планових екологічних показниках	Екологічною складовою є економічний збиток від забруднення навколишнього середовища, який представляє собою вартісне вираження соціально-економічних наслідків реалізації проекту, викликані забрудненням навколишнього середовища, втратою доходів	Термін окупності	Враховуються екологічні результати, які передбачаються в рамках природоохоронних заходів

яке полягає в складанні оптимізаційної моделі ефективності, що враховує різні умови здійснення проекту та являє собою формалізований опис інвестиційного процесу.

Грунтуючись на функціонуванні механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства, який включає достатньо обґрунтовані принципи, статистичні та динамічні методи, види ефективності, то оцінку доцільності проектно інвестиційної діяльності можна здійснити за відповідними розрахунками. На основі розглянутих інформаційних ресурсів [4, с. 251–257; 12, с. 212; 8, с. 145; 15, с. 230–241; 1, с. 308; 2, с. 28; 3] виділені показники ефективності інвестиційного проекту (табл. 3).

Інвестиційна діяльність торговельного підприємства всебічно охоплює відтворення капіталу, заощадження та нагромадження. Інвестиційний механізм є частиною інвестиційного процесу, який містить інвестиційні об'єкти та суб'єкти. Тому механізм, у свою чергу, не містить в собі об'єкт та суб'єкт інвестиційних відносин, але його склад визначається специфікою всіх елементів інвестиційного процесу та розробкою ескізної моделі інвестиційного процесу.

Моделювання інвестиційної поведінки характеризує теоретичну концепцію системи мотивації суб'єктів господарювання, які збуджує їх до здійснення інвестиційної діяльності на всіх її етапах і у всіх формах. Теорія інвестиційної поведінки заснована на припущенні, що кожний суб'єкт господарювання поводить себе раціонально і прагне максимізувати ефект своєї інвестиційної діяльності [11, с. 169].

Загальною системою управління інвестиційною діяльністю підприємства передбачається визначення інвестиційних заходів, процесів й проектів реалізованих на підприємстві як в короткій так і довгостроковій перспективі, на основі результатів формування інвестиційної програми та планування інвестиційних проектних рішень із застосуванням економіко-математичних моделей.

Особливість інвестиційної діяльності полягає в моделюванні інвестиційної діяльності детального процесу виконання передбаченого проекту, що враховує тільки формалізовані фактори, неформалізовані враховуються на підставі оцінки апарату управління.

Використання економічно-математичних методів дає можливість створити такий аналог досліджуваних об'єктів, у якому відбиті всі їхні найважливіші властивості й опущені малозначні другорядні риси.

Під інвестиційною моделлю слід розуміти таку математичну модель, з допомогою якої може бути виконана оцінка ефективності та результативності вкладення інвестицій стосовно визначеної майбутньої місії, і до головних засобів її досягнення.

Виділені інвестиційні моделі для досконалого ринку капіталу В.В. Ковальовим, В.В. Івановим, В.А. Ляліної [18, с. 39] розрізняються між собою критеріями прийняття рішень (чиста приведена вартість, кінцева вартість майна, внутрішня процентна ставка) до здійснення ефективної інвестиційної діяльності.

Таблиця 3

Основні показники оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства

Назва показника	Послідовність розрахунку	Результат розрахунку
1. Чистий дисконтований дохід (NPV)	$NPV = \sum_{t=0}^{t=n} \frac{NCF_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=0}^{t=n} \frac{Iw_t}{(1+r)^t}$	Використовується для визначення абсолютної величини ефекту від реалізації проекту
2. Внутрішня норма дохідності (IRR)	$IRR = r_1 + \frac{NPV_{r_1}}{NPV_{r_1} - NPV_{r_2}} (r_2 - r_1)$	Розраховуються верхня межа припустимого рівня дисконтованої ставки, перевищення якої робить проект збитковим
3. Індекс дохідності (IL)	$IL = \frac{(IRR - \kappa_a)}{\kappa_a}$	Показує збільшення додаткового доходу інвестиційної альтернативи
4. Модифікована внутрішня норма дохідності (MIRR)	$MIRR = \sqrt[n]{\frac{\sum_{t=0}^{t=n} NCF_t (1+r)^{n-t}}{\sum_{t=0}^{t=n} \frac{Iw_t}{(1+r)^t}}} - 1$	Модифікована внутрішня норма доходності передбачає надходження такої внутрішньої норми дохідності, яка дозволяє спів ставити поточну оцінку інвестиційних витрат та майбутню вартість грошового потоку за проектом, розраховується при визначенні відсоткової ставки
5. Дисконтований період окупності (DPP)	$DPP = j + \frac{\sum_{t=0}^{t=n} \frac{Iw_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=0}^j \frac{NCF_t}{(1+r)^t}}{\frac{NCF_{j+1}}{(1+r)^{j+1}}}$	Визначає проміжок часу необхідний для того, щоб відшкодувати початкові інвестиції з урахуванням часу
6. Індекс рентабельності інвестицій (PI)	$PI = \sum_{t=0}^{t=n} \frac{NCF_t}{(1+r)^t} \div \sum_{t=0}^{t=n} \frac{Iw_t}{(1+r)^t}$	Використовується для визначення відносної величини ефекту від реалізації проекту
7. Коефіцієнт ефективності інвестицій (ARR)	$ARR = \frac{\sum_{t=1}^{t=n} EBIT_t (1-T)}{Iw_0 + L} \cdot \frac{1}{2}$	Дозволяє визначити співвідношення між середньорічними надходженнями та початковими інвестиціями
8. Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI)	$ROI = \frac{ЧП_p}{Iw}$	Дає змогу визначити, яку суму інвестиції треба витратити для отримання однієї грошової одиниці чистого прибутку

Модель оцінки чистої приведеної вартості має вигляд:

$$\sum_{n=1}^N k\omega_n \times z_n \rightarrow \max \quad (1)$$

$$\text{за умови: } \sum_{n=1}^N z_n \leq 1 \text{ і } z_n \in \{0, 1\}, \quad (2)$$

де z_n – булева змінна, яка дорівнює одиниці, якщо інвестиційний проект приймається, і нулю, якщо інвестиційний проект відхиляється (в тому випадку коли чиста приведена вартість проекту менша нуля);

$k\omega_n$ – чиста приведена вартість платіжного ряду ($k\omega$) n -го інвестиційного проекту.

Дана модель розглядається в випадку однакових інвестиційних альтернатив по термінах та обсягам інвестиційного капіталу, а кінцева вартість майна підприємства при єдиній розрахунковій ставці повинна бути максимальною.

Використання моделі оцінки кінцевої вартості майна передбачає наявність заданої однакової для всіх періодів суми вилучених з обороту коштів [18, с. 40].

З інвестиційним проектом пов'язаний максимальний рівень рентабельності капіталу на який зорієнтована модель внутрішньої процентної ставки, що набуває вигляду:

$$\sum_{n=1}^N r_n \times z_n \rightarrow \max \quad (3)$$

За умови:

$$\sum_{n=1}^N z_n \leq 1 \text{ і } z_n \in \{0, 1\}, \\ z_n \in \{0, 1\},$$

При використанні розглянутих нами вище методичних способів треба мати на увазі, що в умовах яких зараз знаходиться Україна майбутня користь інвестиційних проектів пов'язана з ризиком. Особливо це стосується багато масштабних проектів, які мають довгий тимчасовий горизонт. При визначенні ефективності інвестицій необхід-

но враховувати ступінь ризику, використовуючи методи, принципи, застосовувані в країнах з розвинутою європейською економікою.

Отже, підвищенню ефективності інвестиційної діяльності підприємства сприятиме координація нових цілей і завдань по вдосконаленню організації аналітичного забезпечення методичного апарату управління інвестиційною діяльністю та проведення ефективної оцінки інвестиційних проектів з врахуванням факторів ризику, ліквідності та інфляції.

Висновки і пропозиції. Методично обґрунтований вибір оптимального інвестиційного проекту припускає використання методів та принципів оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, дозволяючи знизити ступінь ризику та мінімізувати економічні витрати. Оцінка реального інвестування для торговельних підприємств може бути виражена вибором від реалізації товарів і чистим прибутком. При цьому поряд з отриманим комерційним ефектом спостерігається соціальний та екологічний у вигляді підвищення надійності постачання населенню якісних видів товарів, поліпшення умов праці, впровадження інноваційних технологій.

Дане дослідження дає змогу майбутнім інвесторам об'єктивно вибрати критерії оцінки економічної ефективності інвестиційної діяльності й методів обґрунтування найкращого проекту, що мінімізує інвестиційний ризик та дасть можливість прийняти економічно обґрунтоване рішення по вкладенню інвестицій в «зерно зросту». Правильне управління інвестиційними проектами та цільове оцінювання сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та доходності, потенціалу інвестиційної діяльності торговельного підприємства та досягненню найкращих фінансових результатів.

Підсумовуючи зауважимо, що запропоновані методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства є теоретичним підґрунтям для подальшої розробки науково-методичних досліджень до аналізу розвитку торговельних підприємств з урахуванням специфіки галузі.

Список літератури:

1. Основы менеджмента (Под ред. А.И. Афоничкина. – СПб.: Питер, 2007. – 528 с. ил. – (Серия «Учебник для вузов»).
2. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с. ISBN 978-611-01-0002-1. http://pidruchniki.com/17061002/investuvannya/efektivnist_investitsiy_printsipy_otsinki.
3. Романова Т.В., Кучер Я.В. Напрямок підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства. Ефективна економіка 2014. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3538>.
4. Инвестиции: учебник для вузов / под ред. Л.И. Юзвович, С.А. Дегтярева, Е.Г. Князевой. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2016. – 543 с.
5. Особливості і оцінка інвестиційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Д.В. Воловик, Н.І. Демчук // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – 2014. – Вип. 22. – С. 335-339. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZnpPdatu_2014_22_77.
6. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 430 с.
7. Инвестування: підручник / Л.О. Омелянович, О.В. Веретенникова, О.Ю. Руденко, Д.В. Фірсон; за ред. Л.О. Омелянович. – К.: Знання, 2012. – 278 с.
8. Шморгун Н.П., Голово І.В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.
9. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – 3-тє вид, випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 483 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
10. Дубик Е.А. Вестник ЧГУ. 2013 № 8(229). Экономика, вып. 40. С. 32-36.
11. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Лапіна І.С., Гончаренко О.М. та ін.; за заг. ред. І.С. Лапіної. – Одеса: Атлант, 2016. – 313 с.
12. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 431 с.
13. Гузенко О.П. Проектне фінансування (практикум): Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 336 с.

14. Петухова О.М. Інвестування [текст] навч. посіб. / О.М. Петухова. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 336 с.
15. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання – Прес, 2003. – 622 с. – (КНУ ім. Т. Шевченка 170 років).
16. Міжнародна інвестиційна діяльність: нав. посіб. для студ. ВНЗ / І.Г. Єгорова, Г.І. Матукува, Я.О. Ізмайлов, А.В. Куценко, С.І. Мацюр; МОНУ. – Кривий Ріг.
17. Феєр О.В. Управління інвестиціями як складова інвестиційного механізму підприємства / Феєр О.В. // Економіка і суспільство. – 2016. – № 5. – С. 256-259.
18. Ковалев В.В. Інвестиції: Учебник / Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина. – М.: ООО «ТК Велби», 2003. – 440 с.

Егорова Е.Н.

Харьковский государственный университет питания и торговли

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТОРГОВОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация

Исследованы концептуальные основы методики оценки эффективности инвестиционной деятельности торгового предприятия. Проведенный методологический анализ методов, принципов, показателей оценки эффективности инвестиционных проектов, их видов, даст возможность увеличить объективность и результативность принятых проектных решений для осуществления инвестиционной деятельности. Рассмотренные виды эффективности оценки инвестиционной деятельности, их назначение и критерии осуществления помогут в реализации будущих стратегических заданий. Предложена инвестиционная модель при проведении оценки эффективности инвестиционной деятельности для получения результативности от вложения инвестиций в проект, учитывая разные факторы влияния к получению дохода или достижению определенной миссии.

Ключевые слова: методика, оценка, инвестиции, предприятие, эффективность, инвестиционная деятельность.

Yehorova O.M.

Kharkiv State University of Food Technology and Trade

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF INVESTMENT ACTIVITY PERFORMANCE EVALUATION OF TRADING ENTERPRISE

Summary

Conceptual theoretical principles of the methodology of estimation of the efficiency of investment activity of a trading enterprise are investigated. Conducted methodological analysis of the methods, principles, indicators of performance evaluation of investment projects and their types will provide an opportunity to increase the objectivity and effectiveness of making project decisions for investment activity. Types of the efficiency of investment activity assessment, their purpose and criteria of implementation will help to realize future strategic tasks. An investment model is proposed in carrying out performance evaluation of investment activities to obtain the effectiveness of investing in the project, taking into account the various factors affecting receiving income or achieving the defined mission.

Keywords: methodology, evaluation, investments, enterprise, efficiency, investment activity.